Socialförsäkringsutskottets betänkande 1985/86:1

om vissa läkemedelsfrågor

SfU
1985/86:1

Sammanfattning

I betänkandet behandlas sju motioner från den allmänna motionstiden 1984/85 om läkemedelsfrågor.

I två motioner (s och vpk) begärs särskilda regler för mjukgörande salvor m. m. i syfte att dessa skall kunna expedieras med läkemedelsrabatt i vissa fall. Utskottet, som konstaterar att dessa preparat inte är läkemedel, anser sig inte berett att utvidga reglerna om prisnedsättning till att avse även andra preparat än läkemedel och avstyrker motionerna. Utskottet avstyrker även två motioner (m, fp, c resp. fp) vari föreslås att läkemedelsrabatt skall utgå för rökavvänjningsmedel. Skälet för utskottets ställningstagande är i detta fall att rökavvänjningsmedel, som visserligen är läkemedel, inte förskrivs på grund av sjukdom, vilket är en ytterligare förutsättning för att rabatt skall utgå.

I en motion (s) framhålls behovet av ett särskilt rabatteringssystem för p-piller till flickor under 20 år i syfte att undvika risken för ökat antal tonårsaborter på grund av ökade kostnader för p-piller. Utskottet, som erfarit att regeringen uppmärksammat frågan och följer utvecklingen, anser inte att någon riksdagens åtgärd för närvarande är erforderlig och avstyrker motionen.

Utskottet avstyrker också en motion (c) om prisnedsättning vid inköp av kostersättningsmedel till vuxna med hänvisning till att ett flertal andra stödformer redan finns.

Slutligen avstyrker utskottet en motion (c) med begäran om en översyn av högkostnadsskyddet och hänvisar till en inom riksförsäkringsverket pågående utvärdering som beräknas redovisas inom kort.

Reservation har avlämnats av vpk-ledamoten beträffande ett särskilt rabatteringssystem för p-piller till flickor under 20 år. C-ledamöterna har avlämnat särskilt yttrande såvitt gäller prisnedsättning för kostersättningsmedel.

Motionerna

I motion 1984/85:368 (yrk. 3) av Lars Werner m. fl. (vpk) hemställs att särskilda regler för receptförskrivning bör gälla för dem som på grund av sjukdom är beroende av receptfria läkemedel.

1 *Riksdagen 1985/86. 11 saml. Nr 1*

I motion 1984/85:601 av Margit Sandéhn (s) och Maj-Lis Landberg (s) hemställs att riksdagen begär att regeringen ger socialstyrelsen i uppdrag att lägga fram förslag om receptbeläggning av mjukgörande salvor och badoljor för psoriasissjuka.

I motion 1984/85:666 av Elis Andersson (c) och Bengt Kindbom (c) hemställs att riksdagen beslutar att kostersättningsmedel skall föras in under läkemedelsförordningen och skall kunna utskrivas till personer över 16 år med multipla födoämnesallergier efter kvalificerad diagnostisering.

I motion 1984/85:995 av Berit Löfstedt m. fl (s) hemställs att riksdagen beslutar som sin mening ge regeringen till känna behovet av ett rabatteringssystem avseende p-piller för flickor upp till 20 år.

I motion 1984/85:1735 av Karin Israelsson (c) och Elis Andersson (c) yrkas att riksdagen begär att regeringen låter utreda effekterna av högkostnadsskyddet enligt de intentioner som anges i motionen.

I motion 1984/85:1761 av Kerstin Anér (fp) och Karin Ahrland (fp) hemställs att riksdagen begär att regeringen ger socialstyrelsen i uppdrag att se över kriterierna för läkemedelsrabatter med den inriktning som föreslås i motionen.

I motion 1984/85:1770 av Elisabeth Fleetwood m. fl. (m, fp, c) hemställs att riksdagen hos regeringen begär förslag om att förebyggande läkemedel i samband med tobaksmissbruk måtte rabatteras på sätt som sker beträffande medel mot alkoholmissbruk.

Utskottet har inhämtat yttrande över motion 1984/85:368 yrkande 3 och motion 1984/85:601 från socialstyrelsen.

Vidare har utskottet inhämtat yttranden över motion 1984/85:1735 från riksförsäkringsverket, Landstingsförbundet, Försäkringskasseförbundet och Apoteksbolaget. Till Försäkringskasseförbundets yttrande har fogats yttranden från Blekinge, Bohusläns, Gävleborgs, Hallands, Kalmar, Kopparbergs, Kronobergs, Norrbottens, Skaraborgs, Stockholms, Södermanlands, Västerbottens, Västernorrlands, Västmanlands, Älvsborgs och Östergötlands läns samt Malmöhus och Malmö allmänna försäkringskassor.

Slutligen har utskottet berett socialutskottet tillfälle att yttra sig över motion 1984/85:995. Yttrandet är fogat som bilaga till detta betänkande.

Gällande bestämmelser

Rätten till läkemedelsförmåner regleras i lagen (1981:49) om begränsning av läkemedelskostnader, m. m. Förmånerna utgår i form av antingen prisnedsättning eller kostnadsfrihet för läkemedel eller skydd mot höga kostnader för läkemedel och sjukvård. Med läkemedel förstås därvid sådana varor för vilka läkemedelsförordningen är tillämplig. Lagen innehåller dessutom bestämmelser om rätt till prisnedsättning på vissa livsmedel och födelsekontrollerande medel samt kostnadsfrihet för vissa förbrukningsartiklar.

Prisnedsättning på läkemedel och födelsekontrollerande medel sker genom att hälften av kostnaden mellan 20 och 80 kr. och hela kostnaden

därutöver vid varje expeditionstillfälle betalas av den allmänna försäkringen. Patientens kostnad blir därigenom högst 50 kr. per expeditionstillfälle. Nämnda prisnedsättning får dock, fr. o. m. den 1 oktober 1984, inte avse större mängd läkemedel per expeditionstillfälle än det beräknade behovet för 90 dagar. Prisnedsättningen gäller också vissa livsmedel till barn under 16 år enligt vad som finns angivet i särskild förordning (1979:1132). Kostnadsfria läkemedel utges till den som lider av långvarig och allvarlig sjukdom i enlighet med vad som anges i förordning (1981:353) med förteckning över kostnadsfria läkemedel.

Det särskilda högkostnadsskyddet, som avser såväl sjukvårdskostnader som läkemedelskostnader, innebär att en patient som gjort 15 läkarvårdsbesök och/eller läkemedelsinköp är befriad från ytterligare kostnader för läkarvård eller läkemedel under en tid av ett år räknat från första besöket eller inköpet. Högkostnadsskyddet omfattar också kostnader för sjukvårdande behandlingar varvid två sådana behandlingstillfällen jämställs med ett läkarvårdsbesök. För barn i samma familj gäller ett gemensamt högkostnadsskydd.

Remissyttranden

I motion 1984/85:368 yrkande 3 begärs att särskilda regler för receptförskrivning bör gälla för dem som på grund av sjukdom är beroende av receptfria läkemedel, och i motion 1984/85:601 begärs förslag om receptbeläggning av mjukgörande salvor och badoljor för psoriasissjuka.

Socialstyrelsen har i sitt yttrande anfört bl. a. följande. Vid registrering av farmacevtiska specialiteter vid socialstyrelsens läkemedelsavdelning beslutas om läkemedlet skall vara receptbelagt eller ej. Samtliga registrerade farmacevtiska specialiteter, både receptbelagda och icke receptbelagda, kan förskrivas på recept med läkemedelsrabatt. Enda begränsningen i fråga om rabatt är läkemedel avsedda att användas i profylaktiskt syfte, t. ex. reseprofylax, vilka inte kan förskrivas med rabatt. Läkemedel som inte är registrerade som farmacevtiska specialiteter kan förskrivas med rabatt under förutsättning att de omfattas av läkemedelsförordningens tillämpningsområde. Hudkrämer, badoljor och liknande produkter faller inte under läkemedelsförordningens tillämpningsområde och omfattas därmed ej av läkemedelsförmånen. Detta innebär att en produkt som definitionsmässigt inte är läkemedel inte heller blir läkemedel om läkaren förskriver produkten på recept. Läkaren är givetvis i sin fulla rätt att förskriva icke läkemedel på recept, men någon rabatt kan icke medges. För att rabatt skall kunna utgå krävs en ändring av lagen om skydd mot höga läkemedelskostnader m. m. (1981:49). En ändring av läkemedelsförordningen i syfte att erhålla läkemedelsrabatt skulle däremot enligt socialstyrelsen vara olycklig. Läkemedelsförordningen är en produktkontrollagstiftning och bör som sådan inte utnyttjas som socialförsäkringspolitiskt instrument.

I motion 1984/85:1735 begärs en översyn av effekterna av högkostnadsskyddet i syfte att bl. a. säkerställa skyddet för dem som drabbas av ökade kostnader på grund av sjukdom och fördyrade läkemedelsinköp.

Riksförsäkringsverket har hänvisat till det uppföljningsarbete inom läkemedelsområdet som för närvarande pågår vid verket och socialstyrelsen. Enligt den gemensamma projektplanen har riksförsäkringsverket huvudansvaret för ett av projekten med syfte att belysa effekterna av nuvarande förskrivningsregler och förmånssystem och att lämna förslag om förändringar för att motverka onödiga förskrivningar, förenkla administrationen och begränsa samhällets läkemedelskostnader. Inom ramen för projektet kommer också högkostnadsskyddet att utvärderas i bl. a. ekonomiskt, försäkringsmässigt och administrativt hänseende. Projektet beräknas kunna avslutas senast den 1 november 1985.

Även *Landstingsförbundet* har hänvisat till den projektgrupp inom riksförsäkringsverket som för närvarande håller på att genomföra en uppföljning och utvärdering av systemet för utbyggt skydd mot höga sjukvårds- och läkemedelskostnader. I detta utredningsarbete medverkar representanter för Landstingsförbundet, Apoteksbolaget, försäkringskassorna, Legitimerade Sjukgymnasters Riksförbund och Sveriges Läkarförbund. Resultatet av denna utvärdering beräknas kunna presenteras under hösten 1985. Landstingsförbundet anser det naturligt att avvakta denna utvärdering innan ställning tas till eventuella förändringar av högkostnadsskyddet. Enligt förbundets mening kan sådana förändringar och också de finansiella konsekvenserna för sjukvårdshuvudmännen av merkostnadernas utveckling därefter aktualiseras i förbundets överläggningar med socialdepartementet om ersättningarna från sjukförsäkringen inför år 1987.

Försäkringskasseförbundet, som i sitt yttrande har framfört en del synpunkter på hanteringen av högkostnadsskyddet, anser att en översyn av effekterna av systemet bör göras. Enligt förbundets mening bör dock övervägas om inte den av riksförsäkringsverket genomförda uppföljningen av högkostnadsskyddet är tillräcklig.

Apoteksbolaget, slutligen, har i sitt yttrande anfört att de administrativa rutinerna kring högkostnadsskyddet från apotekens synpunkt fungerar väl och att de inte bör ändras utan en ingående analys av de arbets- och kostnadsmässiga effekterna.

Utskottet

Enligt lagen (1981:49) om begränsning av läkemedelskostnader m. m. är den enskildes förmåner i fråga om läkemedel uppdelade i tre olika ersättningsformer, nämligen prisnedsatta läkemedel, kostnadsfria läkemedel samt ett generellt skydd för höga sammanlagda kostnader för läkemedel och sjukvård. Med läkemedel förstås därvid sådana varor på vilka läkemedelsförordningen är tillämplig. Vidare gäller reglerna om prisnedsättning eller kostnadsbefrielse endast läkemedel som förskrivs på grund av sjukdom. Under denna förutsättning kan dock såväl receptbelagda som icke receptbelagda läkemedel förskrivas på recept med läkemedelsrabatt.

I motion 1984/85:368 av Lars Werner m. fl. anförs att – enligt nyligen fattade beslut – receptfria läkemedel inte längre får förskrivas av läkare, vilket har medfört väsentligt ökade kostnader för exempelvis psoriatiker som

behöver stora mängder mjukgörande salvor. Motionärerna begär därför i yrkande 3 att särskilda regler för receptförskrivning skall gälla för dem som på grund av sjukdom är beroende av receptfria läkemedel. Margit Sandéhn och Maj-Lis Landberg anför i motion 1984/85:601 att psoriasissjuka har fått ökade vårdkostnader efter en under år 1983 införd förändring i tillämpningen av läkemedelsförordningen. Motionärerna anser det därför angeläget att socialstyrelsen får i uppdrag att receptbelägga mjukgörande salvor och badoljor för psoriasissjuka, och de begär förslag i enlighet härmed.

Såsom framgår av socialstyrelsens inledningsvis återgivna yttrande är anledningen till att salvor, krämer, badoljor m. m. inte omfattas – och heller inte har omfattats – av några läkemedelsförmåner att preparaten definitionsmässigt inte är läkemedel. Huruvida preparaten förskrivs på recept eller inte saknar således betydelse i sammanhanget. Ett tillgodoseende av motionernas syfte förutsätter i stället en utvidgning av lagen om begränsning av läkemedelskostnader m. m. till att avse även andra preparat än läkemedel. Utskottet är för närvarande inte berett att medverka till en sådan förändring. Motionerna 368 yrkande 3 och 601 får härmed anses besvarade.

Två motioner tar upp frågan om läkemedelsrabatt på rökavvänjningsmedel. I motion 1984/85:1761 av Kerstin Anér och Karin Ahrland begärs en översyn av kriterierna för läkemedelsrabatt i syfte att sådan rabatt skall utgå för rökavvänjningsmedel. Elisabeth Fleetwood m. fl. begär i motion 1984/85:1770 ett förslag om att förebyggande läkemedel i samband med tobaksmissbruk skall rabatteras på sätt som sker beträffande medel mot alkoholmissbruk.

Det finns för närvarande endast ett medel för rökavvänjning som är registrerat av socialstyrelsen som läkemedel. Preparatet, som är ett nikotintuggummi, är receptbelagt. Tuggummit är vidare registrerat som icke rabattberättigat läkemedel.

Enligt en grundläggande princip inom försäkringen krävs *sjukdom* för att sjukförsäkringsförmåner skall kunna utgå. Motsvarande gäller läkemedelsförmåner som endast kan utgå för läkemedel som förskrivs på grund av sjukdom. Någon förändring härvidlag vill utskottet inte medverka till, och utskottet avstyrker bifall till motionerna 1761 och 1770. Upplysningsvis vill utskottet nämna att enligt vad utskottet inhämtat uppgår kostnaden för en rekommenderad dagsdos av ovannämnda nikotintuggummi till högst 10 kr., vilket i de flesta fall torde understiga kostnaden för en tobakskonsumtion med motsvarande nikotinmängd.

Prisnedsättning på läkemedel och födelsekontrollerande medel sker genom att hälften av kostnaden mellan 20 och 80 kr. och hela kostnaden därutöver vid varje expeditionstillfälle betalas av den allmänna försäkringen. Patientens kostnad blir därigenom högst 50 kr. per expeditionstillfälle. Fr. o. m. den 1 oktober 1984 får prisnedsättning och kostnadsbefrielse vid varje expeditionstillfälle inte avse större mängd läkemedel än det beräknade behovet för 90 dagar.

Motionärerna i motion 1984/85:995 av Berit Löfstedt m. fl. framhåller att de nya regler om läkemedelsförskrivning som gäller sedan den 1 oktober 1984 visserligen innebär att kvinnor får ut p-piller för ett år vid samma

tillfälle, men att hela patientavgiften för fyra tillfällen måste erläggas. Detta innebär att årskostnaden för p-piller mer än fördubblats. Enligt motionärerna finns det risk för att särskilt de unga flickorna utan egen försörjning har svårt att betala så mycket som uppemot 130 kr. vid ett tillfälle och därför avstår från preventivmedlet, vilket kan öka risken för oönskade graviditeter och aborter. Motionärerna anser att det borde vara möjligt att konstruera ett rabatteringssystem så att p-piller kan bli avsevärt mindre kostsamma för flickor upp till 20 år, och de begär ett tillkännagivande om behovet av ett sådant rabatteringssystem.

Socialutskottet har i sitt yttrande över motionen, SoU 1984/85:3 y, hänvisat till sitt av riksdagen godkända betänkande SoU 1984/85:11 vari utskottet behandlade ett motionsyrkande med likartat syfte. Utskottet yttrade därvid följande.

Den minskning av tonårsgraviditeterna och tonårsaborterna som kunnat konstateras är synnerligen glädjande och har sannolikt till stor del sin grund bl. a. i de lättillgängliga och billiga preventivmedlen. Utskottet ser därför socialstyrelsens och riksförsäkringsverkets överenskommelse om att p-piller skall få lämnas ut för ett års förbrukning som positiv. Som motionären anfört ligger det dock en viss risk i att kostnaden för ett års p-pillerförbrukning nu mer än fördubblats. Enligt vad utskottet inhämtat är regeringen medveten om frågan och följer utvecklingen på området. Motionen är därmed tillgodosedd och påkallar inte någon riksdagens åtgärd.

Socialutskottet har i sitt yttrande ingenting ytterligare att anföra.

Såsom framgår av socialutskottets yttrande är den i motionen väckta frågan uppmärksammad av regeringen som också följer utvecklingen på området. Mot denna bakgrund anser sig utskottet för närvarande inte berett att förorda ett särskilt rabatteringssystem för p-piller till flickor under 20 år. Med det anförda får enligt utskottets mening syftet med motion 995 ändock anses vara tillgodosett.

Prisnedsättning enligt lagen om begränsning av läkemedelskostnader m. m. gäller också vissa livsmedel till barn under 16 år enligt vad som finns angivet i särskild förordning.

I motion 1984/85:666 av Elis Andersson och Bengt Kindbom framhålls att personer med multipla födoämnesallergier har stora utgifter för kostersättningsmedel. Motionärerna begär därför att riksdagen beslutar att även vuxna och ungdomar över 16 år skall erhålla prisnedsättning vid inköp av kostersättningsmedel som förskrivits efter kvalificerad diagnostisering.

I sitt av riksdagen godkända betänkande SfU 1984/85:1 behandlade utskottet ett motionsyrkande av samma innebörd som det nu aktuella. Utskottet hänvisade då till att statens handikappråd fått i uppdrag att göra en allsidig kartläggning av det ekonomiska stödet till handikappade. Med hänsyn till att frågan om ekonomiskt stöd för kostnader för specialdestinerade livsmedel rymdes inom det nämnda uppdraget ansåg utskottet att resultatet av kartläggningen borde avvaktas innan riksdagen uttalade sig för någon bestämd lösning av frågan.

Statens handikappråd har slutfört sitt uppdrag och har i oktober 1985 till regeringen överlämnat rapporten Kartläggning av det ekonomiska stödet till

handikappade. Av rapporten framgår bl. a. följande. Merkostnader förorsakade av fördyrad kost kan för dem som är över 16 år ersättas genom landstingsbidrag eller handikappersättning eller båda dessa stödformer kombinerat. I den mån handikappersättning eller annan skattefri ersättning ej utbetalas för att täcka dessa merutgifter kan dessutom skattereduktion beviljas. Landstingsbidrag utgår i varierande omfattning för utgifter för specialdestinerad kost. Skillnaden mellan landstingen vad gäller villkoren för bidrag och storleken av dem är påtaglig. I allmänhet tar man hänsyn till om den enskilde kan få handikappersättning och utgår från att merutgifter för kost och förbrukningsartiklar främst bör täckas genom denna ersättningsform. Försäkringskassorna skall i sin bedömning av beräkningsunderlaget för handikappersättning ta hänsyn till eventuella utgående landstingsbidrag. För den enskilde är det ofta svårt att få överblick över möjligheterna till kompensation för merkostnader. Om ett landstingsbidrag innebär att merkostnaderna minskar så att handikappersättning inte kan utgå skulle det vara förmånligare för den enskilde om bidrag inte utgick. Det är dock inte möjligt att få handikappersättning genom att avstå från ett bidrag man har rätt till. För att den enskilde bäst skall kunna använda de stödformer som finns krävs att man skaffar sig kunskap om vad de innebär och vilka konsekvenser de har för en själv. Detta är svårt för många och blir alltmer komplicerat ju fler stödformer som utgår för samma syfte.

Såsom framgår av den redovisade kartläggningen kan ekonomiskt stöd för kostnader för specialdestinerade livsmedel utgå i flera olika former. I rapporten framhålls att det är svårt för den enskilde att skaffa sig kunskap om de stödformer som finns och att det givetvis blir alltmer komplicerat ju fler stödformer som utgår för samma syfte. Med hänsyn härtill är utskottet – i avvaktan på beredningen av rapporten – inte berett att uttala sig för ytterligare en stödform på sätt som begärts i motion 666. Utskottet avstyrker följaktligen bifall till motionen.

Det särskilda högkostnadsskyddet, som avser såväl sjukvårdskostnader som läkemedelskostnader, innebär att en patient som gjort 15 läkarvårdsbesök och/eller läkemedelsinköp är befriad från ytterligare kostnader för läkarvård eller läkemedel under en tid av ett år räknat från första besöket eller inköpet. Högkostnadsskyddet omfattar också kostnader för sjukvårdande behandlingar varvid två sådana behandlingstillfällen jämställs med ett läkarvårdsbesök.

I motion 1984/85:1735 av Karin Israelsson och Elis Andersson ges exempel på problem vid hanteringen av högkostnadsskyddet. Motionärerna begär därför en översyn av effekterna av högkostnadsskyddet i syfte att bl. a. säkerställa skyddet för dem som drabbas av ökade kostnader på grund av sjukdom och fördyrade läkemedelsinköp.

I de inledningsvis redovisade remissyttrandena hänvisas till det uppföljningsarbete inom läkemedelsområdet som för närvarande pågår inom riksförsäkringsverket, varvid också högkostnadsskyddet kommer att utvärderas i bl. a. ekonomiskt, försäkringsmässigt och administrativt hänseende.

Enligt vad utskottet inhämtat beräknas resultatet av den inom riksförsäkringsverket gjorda utvärderingen av högkostnadsskyddet kunna redovisas

inom kort. Utskottet delar remissinstansernas uppfattning att nämnda utvärdering bör avvaktas och är således för närvarande inte berett att förorda en översyn av högkostnadsskyddet på sätt som begärts i motion 1735. Motionen avstyrks följaktligen.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *läkemedelsrabatt på mjukgörande salvor m. m.*
att riksdagen avslår motion 1984/85:368 yrkande 3 och motion 1984/85:601,
2. beträffande *läkemedelsrabatt på rökavvänjningsmedel*
att riksdagen avslår motionerna 1984/85:1761 och 1984/85:1770,
3. beträffande *ett särskilt rabatteringssystem för p-piller*
att riksdagen avslår motion 1984/85:995,
4. beträffande *prisnedsättning för kostersättningsmedel*
att riksdagen avslår motion 1984/85:666,
5. beträffande *en översyn av högkostnadsskyddet*
att riksdagen avslår motion 1984/85:1735.

Stockholm den 12 november 1985

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Doris Håvik

Närvarande: Doris Håvik (s), Börje Nilsson (s), Margareta Andrén (fp), Karin Israelsson (c), Ulla Johansson (s), Gullan Lindblad (m), Nils-Olof Gustafsson (s), Kenth Skårvik (fp), Ingegerd Elm (s), Rune Backlund (c), Margó Ingvardsson (vpk), Margareta Persson (s), Eva Johansson (s), Allan Åkerlind (m) och Sten Andersson i Malmö (m).

Reservation

Ett särskilt rabatteringssystem för p-piller (mom. 3)

Margó Ingvardsson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 6 som börjar med "Såsom framgår" och slutar med "vara tillgodosett." bort ha följande lydelse:

Såsom framhållits i motionen finns det en risk för att särskilt unga flickor utan egen försörjning har svårt att skaffa fram så mycket som uppemot 130 kr. vid ett tillfälle för inköp av ett årsbehov av p-piller och därför avstår från preventivmedlet. Detta kan i sin tur innebära ökad risk för oönskade tonårsgraviditeter och aborter. Av socialutskottets yttrande framgår att regeringen är medveten om frågan och följer utvecklingen på området. Detta är dock enligt utskottets mening inte tillräckligt. Man bör inte vänta med att sätta in åtgärder tills antalet tonårsaborter redan har ökat utan åtgärder

måste vidtas i preventivt syfte. Utskottet anser att en lämplig sådan åtgärd skulle vara att införa ett särskilt rabatteringssystem för p-piller till flickor under 20 år. Vad utskottet med bifall till motion 995 således anfört bör ges regeringen till känna.

dels att utskottet under moment 3 bort hemställa

3. beträffande *ett särskilt rabatteringssystem för p-piller*

att riksdagen med bifall till motion 1984/85:995 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Särskilt yttrande

Prisnedsättning för kostersättningsmedel (mom. 4)

Karin Israelsson och Rune Backlund (båda c) anför:

Den kartläggning som gjorts av statens handikappråd utvisar att merkostnader förorsakade av fördyrad kost kan ersättas genom landstingsbidrag och/eller handikappersättning. Vidare kan – om skattefri ersättning ej utbetalas – skattereduktion beviljas. Beträffande landstingsbidragen anförs att skillnaderna är stora mellan landstingen såväl när det gäller villkoren för bidrag som storleken av dem. I rapporten framhålls också att den enskilde, för att på bästa sätt kunna tillvarata sin rätt, måste skaffa sig kunskap om de olika stödformerna och vilka konsekvenser de har för honom själv.

Enligt vår mening har nuvarande system med flera olika stödformer stora brister. Det ställer för stora krav på den enskilde, och vidare är det mycket otillfredsställande när ersättningen varierar mellan skilda delar av landet. Dessa brister har dock, som ovan nämnts, uppmärksammats i handikapprådets kartläggning, och vi förutsätter att beredningen av denna kommer att leda till att bristerna avhjälps. Med hänsyn härtill avstår vi nu från något yrkande i frågan.

Socialutskottets yttrande
1984/85:3 y
om rabattering av p-piller i vissa fall

Till socialförsäkringsutskottet

Socialförsäkringsutskottet har berett socialutskottet tillfälle att yttra sig över motion 1984/85:995 av Berit Löfstedt m. fl. (s) om rabattering av p-piller i vissa fall.

Utskottet

I motionen hemställs att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna behovet av ett rabatteringssystem avseende p-piller för flickor upp till 20 år. Motionärerna framhåller att de nya regler om läkemedelsförskrivning som gäller sedan den 1 oktober 1984 visserligen innebär att kvinnor får ut p-piller för ett år vid samma tillfälle, men att hela patientavgiften för fyra tillfällen måste erläggas. Detta innebär att årskostnaden för p-piller mer än fördubblats. Enligt motionärerna finns det risk för att särskilt de unga flickorna utan egen försörjning har svårt att betala så mycket som upp emot 130 kr. vid ett tillfälle och därför avstår från preventivmedlet, vilket kan öka risken för oönskade graviditeter och aborter. Motionärerna efterlyser ett rabatteringssystem som gör att p-piller blir avsevärt mindre kostsamma för flickor upp till 20 år.

Utskottet behandlade ett motionsyrkande med likartat syfte i sitt av riksdagen godkända betänkande 1984/85:11 om familjeplanering och abort. Utskottet underströk då att en god och lättillgänglig preventivmedelsrådgivning är av stor betydelse för att hålla abortfrekvensen nere. Utskottet yttrade vidare följande.

Den minskning av tonårsgraviditeterna och tonårsaborterna som kunnat konstateras är synnerligen glädjande och har sannolikt till stor del sin grund bl. a. i de lättillgängliga och billiga preventivmedlen. Utskottet ser därför socialstyrelsens och riksförsäkringsverkets överenskommelse om att p-piller skall få lämnas ut för ett års förbrukning som positiv. Som motionären anfört ligger det dock en viss risk i att kostnaden för ett års p-pillerförbrukning nu mer än fördubblats. Enligt vad utskottet inhämtat är regeringen medveten om frågan och följer utvecklingen på området.

Enligt utskottets mening var motionen därmed tillgodosedd och påkallade inte någon riksdagens åtgärd.

Socialutskottet har nu ingenting ytterligare att anföra med anledning av den aktuella motionen.

Upplysningsvis kan tilläggas att socialutskottet senare under riksmötet har

att behandla ett motionsförslag (s) om översyn av preventivmedelskostnader med målsättningen att preventivmedel skall vara kostnadsfria.

Stockholm den 12 mars 1985

På socialutskottets vägnar
INGEMAR ELIASSON

Närvarande: Ingemar Eliasson (fp), Evert Svensson (s), Rune Gustavsson (c), Blenda Littmarck (m), Stig Alftin (s), Lilly Bergander (s), Ann-Cathrine Haglund (m), Maria Lagergren (s), Anita Persson (s), Ingvar Eriksson (m), Inga Lantz (vpk), Göran Ericsson (m), Rosa Östh (c), Aina Westin (s) och Yvonne Sandberg-Fries (s).

gotab Stockholm 1985 83563